

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSR ze dne 13.06.1986, sp. zn. 11 Tz 13/86, ECLI:CZ:NS:1986:11.TZ.13.1986.1

Číslo: 24/1988

Právní věta: Devizový cizozemec, který za zboží dovezené z ciziny přijímá od devizových tuzemců československé peníze bez povolení Státní banky československé, nenaplnuje znaky trestného činu ohrožení devizového hospodářství podle § 146 odst. 1 tr. zák. jako pachatel. Devizový cizozemec však může být účastníkem na tomto trestném činu spáchaném devizovým tuzemcem, a to podle okolností návodcem ve smyslu § 10 odst. 1 písm. b) tr. zák., jestliže zboží devizovým tuzemcům sám nabídl a svedl je k jeho koupi za československé peníze, anebo pomocníkem ve smyslu § 10 odst. 1. písm. c) tr. zák., jestliže k jejich žádosti jim zboží obstaral a přijal od nich československé peníze.

Soud: Nejvyšší soud České soc. rep.

Datum rozhodnutí: 13.06.1986

Spisová značka: 11 Tz 13/86

Číslo rozhodnutí: 24

Číslo sešitu: 4-5

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Návod, Ohrožení devizového hospodářství, Pomoc, Účastenství

Předpisy: 140/1961 Sb. § 146 ods. 1

§ 10 ods. 1 písm. b

§ 10 ods. 1 písm. c

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 24/II

II. Devizový cizozemec, který za zboží dovezené z ciziny přijímá od devizových tuzemců československé peníze bez povolení Státní banky československé, nenaplnuje znaky trestného činu ohrožení devizového hospodářství podle § 146 odst. 1 tr. zák. jako pachatel. Devizový cizozemec však může být účastníkem na tomto trestném činu spáchaném devizovým tuzemcem, a to podle okolností návodcem ve smyslu § 10 odst. 1 písm. b) tr. zák., jestliže zboží devizovým tuzemcům sám nabídl a svedl je k jeho koupi za československé peníze, anebo pomocníkem ve smyslu § 10 odst. 1. písm. c) tr. zák., jestliže k jejich žádosti jim zboží obstaral a přijal od nich československé peníze.

(Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSR z 13. 6. 1986 sp. zn. [11 Tz 13/86.](#))

K stížnosti pro porušení zákona, kterou podal generální prokurátor ČSR, Nejvyšší soud ČSR zrušil

pravomocný rozsudek obvodního soudu pro Prahu 5 ze dne 26. září 1985 sp. zn. 3 T 136/85 a tomuto soudu přikázal, aby věc znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění:

Rozsudkem obvodního soudu pro Prahu 5 z 26. 9. 1985 sp. zn. 3 T 136/85, který nabyl právní moci dne 7. 11. 1985, byl obviněný A. J. uznán vinným trestným činem spekulace podle § 117 odst. 1 tr. zák., jehož se dopustil tím, že jednak v říjnu 1984 v Německé spolkové republice si opatřil tři videorekordéry zn. Sony bez dálkového ovládání v celkové hodnotě 58 800,- Kčs s úmyslem dovézt je do Československa a tam je převést na československé občany, což uskutečnil tak, že postupně ve dnech 30. 10. 1984, 21. 1. a 6. 2. 1985 převedl z vázaného oběhu na základě fingovaných darovacích smluv jeden videorekordér na L. B. za 24 000,- Kčs, druhý na A. R. za předměty osobní potřeby, které jmenovaný poskytl obviněnému, a třetí na O. H. za příslibení poskytnutí protislužby spočívající v pobytu na jeho lodi, a jednak v únoru 1985 v podobném záměru koupil v Německé spolkové republice 30 kusů videokazet zn. Sony L 750 typu BETA v hodnotě 5580,- Kčs a v době od

14. 2. 1985 do 18. 3. 1985 je prodal z vázaného oběhu, a to 20 kusů L. B. a 10 kusů nezjištěným osobám za celkovou částku 9150,- Kčs. Za to byl podle § 117 odst. 1 tr. zák. odsouzen k nepodmíněnému trestu odnětí svobody v trvání osmi měsíců, pro jehož výkon byl podle § 39a odst. 2 písm. a) tr. zák. zařazen do první nápravně výchovné skupiny.

Proti tomuto rozsudku podal generální prokurátor ČSR ve lhůtě stanovené v § 272 tr. ř. v neprospěch obviněného stížnost pro porušení zákona. Stížnost pro porušení zákona kromě jiného vytýká, že obvodní soud porušil zákon i tím, že obviněného neuznal vinným též trestným činem porušování předpisů o oběhu zboží ve styku s cizinou podle § 124 odst. 1 tr. zák., neboť bylo zjištěno, že obviněný při celním projednávání vědomě zamlčel, že v souvislosti s prodejem videorekordérů jako devizový cizozemec převzal od československých občanů československé peníze, a tak porušil povinnost stanovenou v § 67 odst. 2 zák. č. 44/1974 Sb. a obešel i ustanovení § 2 odst. 2 písm. b) vyhlášky č. 59/1980 Sb.

Nejvyšší soud ČSR přezkoumal podle § 267 odst. 1 tr. ř. na podkladě stížnosti pro porušení zákona správnost všech výroků napadeného rozsudku, jakož i řízení, jež mu předcházelo, a shledal, že zákon byl porušen.

Obžaloba posuzovala jednání obviněného záležející v tom, že obviněný porušil omezení spojená s propuštěním zboží do vázaného oběhu jako trestný čin porušování předpisů o oběhu zboží ve styku s cizinou podle § 124 odst. 1 tr. zák. Obvodní soud neuznal obviněného vinným tímto trestným činem, neboť na podkladě obhajoby obviněného došel k závěru, že obviněný při celním řízení nepochopil rozdíl mezi slovy „darovat“ a „prodat“ a proto, pokud byl zaplacen celní poplatek, si mohl myslet, že byla splněna jeho povinnost stran nakládání s videorekordéry ve vázaném oběhu; ohledně videokazet si mohl myslet, že za ně může zaplatit clo na každé celnici a že clo chtěl zaplatit na hraničním přechodu dne 18. 3. 1985. Na podkladě těchto skutečností měl obvodní soud za to, že nebyla prokázána subjektivní stránka uvedeného trestného činu. Ani v tomto případě však nebyl řádně zjištěn skutečný stav věci.

Obvodní soud v souladu s provedenými důkazy zjistil, že dovážené elektronické zboží bylo obviněnému propuštěno do záznamního oběhu podle § 77 odst. 1 celního zákona č. 44/1974 Sb. To znamená, že toto zboží bylo ve vázaném oběhu s podmínkou, že buď bude vyvezeno zpět do ciziny (§ 78 odst. 1 cit. zák.), nebo bude ponecháno v tuzemsku, to však jen po rozhodnutí celnice o propuštění zboží do volného oběhu (§ 78 odst. 3 cit. zák.). Podle § 60 odst. 2 vyhlášky č. 119/1974 Sb., kterou se provádí celní zákon, nesmí být zboží, které je ve vázaném oběhu, zcizováno bez souhlasu celnice. Obviněný však tento zákaz porušil, a to, jak dosud bylo prokázáno, že prodal

videorekordér svědku B. a rovněž všechny videokazety prodal československým občanům. Pokud se týká toho, zda obviněný porušil tento zákaz vědomě, měl obvodní soud vzít v úvahu, že obviněný při celním řízení o propuštění videorekordéru z vázaného oběhu do volného oběhu v tuzemsku proti pravdě potvrdil, že videorekordér B. daroval; dále měl hodnotit i svědecké výpovědi příslušníků celní správy J. Ch. a J. Ž., kteří prováděli celní kontrolu při odjezdu obviněného za hranice ČSSR dne 18. 3. 1985, kdy měl obviněný vyvážet zpět do ciziny videokazety, které byly ve vázaném oběhu. Tehdy obviněný na dotaz příslušníků celní správy, zda kazety vyváží, nejprve odpověděl, že je nechal u své manželky, při dalším jednání uvedl, že část kazet zůstala u manželky a část dal svému kamarádovi, jehož jméno však neuvedl, a potom při sepisování protokolu na celnici uvedl, že kazety mu byly odcizeny v nějaké restauraci Na můstku v Praze, přičemž nic bližšího o této krádeži neřekl. Tyto skutečnosti nasvědčují tomu, že obviněný uváděl před celními orgány nepravdivé údaje proto, že si byl vědom toho, že kdyby podle pravdy uvedl, že zboží prodal, by se vystavil nebezpečí trestního stíhání pro porušení celních předpisů. V této souvislosti měl obvodní soud hodnotit i to, že obviněný často jezdil do Československa a i z tohoto důvodu mu byl znám postup při celním vyřizování dováženého zboží. Poněvadž obvodní soud uvedené důkazy a okolnosti případu nehodnotil, je jeho rozhodnutí o trestném činu porušování předpisů o oběhu zboží ve styku s cizinou nepřesvědčivé.

Podle obžaloby se obviněný tím, že přijal od devizových tuzemců za prodané elektronické zboží československé peníze, měl dopustit též trestného činu ohrožení devizového hospodářství podle § 146 odst. 1 tr. zák. Obvodní soud neuznal obviněného v tomto směru vinným a v odůvodnění svého rozsudku k tomu uvedl, že nelze mít jednoznačně za to, že obviněný je devizovým tuzemcem nebo devizovým cizozemcem a že navíc vzhledem k tomu že jako jugoslávský občan, pokud cestoval do Československa na dobu nepřevyšující jednorázově 40 dní, nepotřeboval vstupní víza, takže zřejmě ani nebyl celními orgány poučován o devizových předpisech; nebyla tedy vyvrácena jeho obhajoba, že byl přesvědčen o tom, že může přijímat platby v československé měně za věci prodané československým občanům. Podle názoru obvodního soudu nebyla naplněna skutková podstata tohoto dalšího trestného činu po subjektivní stránce. Avšak také v tomto případě rozhodl obvodní soud bez uvážení všech okolností případu a v důsledku toho též na základě neúplně zjištěného skutečného stavu věci.

Tak především měl obvodní soud na podkladě hledisek uvedených v § 6 zák. č. 142/1970 Sb., o devizovém hospodářství a § 1 vyhl. č. 143/1970 Sb., kterou se provádí zákon o devizovém hospodářství, posoudit, zda obviněný byl devizovým cizozemcem. V tomto směru měl obvodní soud vzít v úvahu, že obviněný, jak to sám doznal, měl trvalé bydliště v Jugoslávii a do Československa dojížděl jen na návštěvu své rodiny, přičemž se zde zdržoval vždy po dobu asi jednoho měsíce a pak odjížděl do Německé spolkové republiky, kde se zajímal o zaměstnání. Z těchto skutečností je zřejmé, že obviněný neměl v tuzemsku bydliště ani se tu nepřetržitě alespoň po dobu jednoho roku nezdržoval, a proto je třeba jej podle § 6 odst. 1 cit. zákona o devizovém hospodářství považovat za devizového cizozemce. Pokud jde o to, zda obviněný jako devizový cizozemec věděl, že českoslovenští občané mu nesmějí platit československými penězi bez souhlasu SBČS, měl obvodní soud vycházet z toho, že skutková podstata trestného činu ohrožení devizového hospodářství podle § 146 odst. 1 tr. zák. má blanketní povahu, a proto její znaky je třeba doplnit příslušnými normami devizového charakteru, k nimž patří zejména již citovaný zákon o devizovém hospodářství a rovněž již citovaná vyhláška č. 143/1970 Sb. (ve znění vyhlášky č. 74/1978 Sb.), kterou se provádí zákon o devizovém hospodářství. Vzhledem k tomu neznalost devizových předpisů zásadně nemůže obviněného omlouvat. Přitom však obvodní soud měl hodnotit i výpověď obviněného, který uvedl, že prodej elektronického zboží v celním řízení nedoznal proto, že věděl, že tím porušil zákony a že takto nesměl se zbožím nakládat. Obviněný si tedy byl vědom nebezpečnosti svého činu pro společnost i jeho trestnosti, a proto nelze vyloučit trestnost jeho jednání pro nedostatek zavinění.

Poněvadž ustanovení § 19 odst. 1 písm. a) zák. o devizovém hospodářství o zákazu platit v tuzemsku

devizovým cizozemcům bez povolení Státní banky Československé se týká jen devizových tuzemců, nemohl být obviněn pokud jde o jeho jednání záležející v tom, že přijímal od devizových tuzemců za prodané elektronické zboží peníze v československé měně, subjektem trestného činu ohrožení devizového hospodářství podle § 146 tr. zák. Obviněný by však mohl být účastníkem na tomto trestném činu, pokud by bylo prokázáno, že svedl osoby, od nichž přijal československé peníze, ke koupi zboží dovezeného z ciziny nebo jim poskytl pomoc ke spáchání trestného činu ohrožení devizového hospodářství tím, že vyhověl jejich žádosti, aby jim přivezl z ciziny zboží, které od něho koupily za československé peníze. Posoudit, zda šlo o návod ke spáchání trestného činu podle § 146 tr. zák. nebo o pomoc k jeho spáchání, mohl obvodní soud teprve po zjištění, zda v každém jednotlivém případě došlo k dovozu a nákupu zboží za československé peníze z podnětu (na nabídku) obviněného nebo na žádost občanů, kteří za dovezené zboží platili obviněnému československými penězi.